

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

**“Особливості мотивації учіння у дітей з розладами аутистичного
спектру”**

здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань

05 “ Соціальні та поведінкові науки”

за спеціальністю 053 “Психологія”

Дробіт Лілії Ришардівни

1. Актуальність теми дисертації

Одним із найважливіших завдань корекційної, абілітаційної та реабілітаційної роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру є допомогти дитині навчатися. Окрім цього, якщо говорити про створення універсального середовища в контексті інклюзії, то знання та використання особливостей мотиваційної сфери дітей з розладами спектру аутизму, зокрема мотивації учіння, допоможе зробити процес навчання (не лише академічного, але й навчання соціальної взаємодії, навиків самообслуговування, професійних навиків і навиків проведення вільного часу) максимально природнім і ненав'язливим та ефективним.

Наявні дослідження особливостей ранньої діагностики і корекції порушень психічного розвитку, з'ясування особливостей психічного розвитку дітей з розладами спектру аутизму та роботи з ними. Проте питання про особливості мотивації учіння у дітей з розладами аутистичного спектру і особливості мотивації учіння цих дітей залежно від рівня їхнього розвитку залишається відкритим. Ця тема є інструментальною в роботі з дітьми з розладами спектру аутизму незалежно від важкості порушень, адже саме відмінності у їхньому розвитку, поведінці, комунікації і зацікавленнях та їх інтенсивності визначають особливості мотивації учіння у цієї групи дітей.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану діяльності кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи Львівського національного університету імені Івана Франка :

- НТР «Розроблення технологічного маршруту супроводу дитини з розладами спектра аутизму» за державним замовленням згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 р. №476 «Про державне замовлення на науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію у 2016 році (термін виконання 11.2016 - 12.2017 рр.)

-НДР ОБ-61П «Розробка технологій психолого-педагогічного супроводу дітей із спектром аутистичних порушень у спеціальній та інклюзивній школі» 0117U001239 (термін виконання 01.2017 - 12.2018 рр.)

Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Львівського національного університету ім. І.Франка 26.10.2016р.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Наукові теоретичні дослідження та проведені емпіричні дослідження є особистим внеском здобувача у дослідження особливостей розвитку мотивації учіння у дітей дошкільного віку з аутизмом.

У статтях, написаних у співавторстві, внесок здобувача полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні проблеми розвитку емоційного інтелекту, підготовці емпірико-діагностичного інструментарію, в аналізі результатів виконаного дослідження.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

В даній роботі, в обох частинах, як теоретичній так і емпіричній, з дотриманням зазначених методологічних засад, розкрито й обґрунтовано її основні положення.

Основні твердження, заявлені в дисертації, доведено з належною послідовністю та доказовістю із застосуванням статистичних методів

дослідження (якісного, кореляційного та факторного аналізів). Отримані результати опрацьовано за допомогою стандартизованого пакету програм (Statistica 10.0 та офісних додатків Microsoft Excel). Проведено констатувальний та формувальний експерименти. Загалом наукова праця є самостійним, логічним за структурою і завершеним науковим дослідженням.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

У дисертації:

- вперше напрацьовано структурну модель розвитку мотивації учіння у дітей з аутизмом;
- базуючись на основі теоретичних досліджень мотивації учіння, сформоване цілісне змістове наповнення її компонентів з точки зору вікового підходу, враховуючи специфіку перебігу розвитку дітей з розладами спектру аутизму;
- визначено взаємозв'язок розладів аутистичного спектра та мотивації учіння у дітей дошкільного віку з даним порушенням;
- розроблено нові практично орієнтовані підходи до розвитку мотивації учіння у дітей з аутизмом;
- визначено психолого-педагогічні умови ефективного формування мотивації учіння у дітей дошкільного віку з аутизмом
- перспектив подальшого розвитку отримали уявлення про особливості розвитку мотивації учіння, як детермінанти успішної соціалізації дітей з розладами аутистичного спектру.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Статті в закордонних виданнях:

1. Островська К.О. Формування соціальних компетентностей дітей із спектром аутистичних порушень / К.О. Островська, І.П. Островський, Л.Р. Дробіт. // European Humanities Studies: State & Society, 4(1) (2017) P. 209-223 (Index Copernicus, ERIHPlus) [Kształtowanie kompetencji społecznych dzieci z](#)

zaburzeniami ze spektrum autyzmu; Особистий внесок здобувачки полягає в проведенні експериментальних досліджень, а саме проведення з дітьми діагностичних методик, обробці результатів досліджень.

Статті в фахових українських виданнях:

2. Л. Р. Дробіт Мотивація учіння дітей з розладами спектру аутизму / К. О. Островська, І. П. Островський, Л. Р. Дробіт. // Психологічний часопис. – 2020. – №4. – С. 185–194.

DOI (Article): <https://doi.org/10.31108/1.2020.6.4.15>; Особистий внесок здобувачки полягає в проведенні експериментальних досліджень, а саме проведення з дітьми діагностичних методик, зокрема соціально-комунікативного опитувальника та ін. обробці результатів досліджень., роботі з літературою.

3. Дробіт Л. Р. Структурно-функціональна модель формування мотивації учіння дітей із спектром аутистичних порушень / Л. Р. Дробіт // Психологічний часопис. – 2020. – №5. – С. 91–98.

<https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/download/964/601>

Інші публікації, що розкривають тему дисертації

4. Л. Р. Дробіт Створення центрів супроводу дітей з аутизмом у Карпатському регіоні / К. О. Островська, І. П. Островський, Л. Р. Дробіт. // Гірська школа Українських Карпат. – 2017. – №16. – С. 66–70.

doi: 10.15330/msuc.2017.16.66-70 ; Особистий внесок здобувачки полягає в узагальненні результатів досліджень , роботі з літературою.

5. Л. Р. Дробіт Психологічні особливості дітей дошкільного віку з розладами спектра аутизму / К. О.Островська, І. П. Островський, Х. Я. Сайко, Л. Р. Дробіт. // Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання. – 2017. – №22. – С. 170–179.

<http://chelpanov.eeipsy.org/index.php/eeip/article/download/217/216>;

Особистий внесок здобувачки полягає в проведенні експериментальних досліджень, а саме проведення з дітьми діагностичних методик, обробці результатів досліджень., роботі з літературою.

6. Л. Р. Дробіт Особливості прояву соціальної мотивації у осіб із розладами аутистичного спектру / Лілія Ришардівна Дробіт. // Молодий вчений. – 2019. – №11. – С. 91–95.

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-21>;

У перелічених наукових статтях повною мірою відображені основні положення та результати дисертаційного дослідження.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

- «Нейропсихологічні чинники мотивації учіння у дітей з розладами спектра аутизму» Дробіт Л. Р. , Мазур Т. Звітна наукова конференція факультету педагогічної освіти , доповідь на тему: «Диференційна діагностика аутизму»,5-8.02.2019.

- «Психологічні аспекти мотивації учіння дітей з розладами аутистичного спектру у світлі сучасних теорій мотивації» Дробіт Л. Р., III Міжнародна науково-практична конференція, присвячена до Всесвітнього дня розповсюдження інформації про проблему аутизму, 3.04.2019, Київ,

- «Мотивація учіння дітей з РСА в діяльнісній теорії», Дробіт Л. Р., Міжнародно науково-практична конференція Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами в інклюзивній та спеціальній освіті м.Львів, 11-12.04.2019

- II Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми навчання, виховання та корекції розвитку дітей з аутистичними та інтелектуальними порушеннями в інклюзивних закладах освіти», м. Київ, доповідь «Особливості мотиваційної готовності дитини з розладами аутистичного спектру до навчання в школі», Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова 3 квітня 2018 р.

- III Міжнародна науково-практична конференція “Актуальна проблеми початкової освіти та інклюзивного навчання” , 3-4 травня 2018 року на базі факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, співведуча секції «Диференційні методи викладання в інклюзивному класі»

- II Всеукраїнська науково-практична конференція “Інноваційні підходи в освіті дітей з особливими освітніми потребами”, 17–18 травня 2018 року на базі факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Проведення майстеркласу «Алгоритми діагностики дітей з розладами аутистичного спектру»

- Доповідь на пленарному засіданні національної платформи «Україна дружня до аутизму» - «Роль диференційованого психолого-педагогічного оцінювання дитини з РАС в організації освітнього та корекційного процесів в спецшколі та НРЦ», 24.05.2018

8. Наукова новизна та теоретичне значення дослідження:

Науково обґрунтовано складові мотивації учіння

Розкриття особливостей окремих складових мотивації учіння у дітей з аутизмом

Виявлення зв'язків між рівнем розвитку мотивації учіння та успішності адаптації і соціалізації дитини з аутизмом

Розробка, обґрунтування та перевірка програми розвитку мотивації учіння у дітей з аутизмом дошкільного віку

Розроблено нові практично орієнтовані підходи до розвитку мотивації учіння у дітей з аутизмом; визначено психолого-педагогічні умови ефективного формування мотивації учіння у дітей дошкільного віку з аутизмом.

9. Практичне значення дослідження

Розроблено методику дослідження особливостей мотивації учіння дітей дошкільного віку з аутизмом, що допоможе спеціалістам бачити особливості перебігу психічних процесів у дитини з аутизмом, що, в свою чергу, посприятиме її успішній соціалізації та допоможе адаптуватися до умов нового освітнього середовища.

Проведена робота по напрацюванню схем ефективної взаємодії та роботи спеціалістів з батьками дітей з аутизмом, щоб батьки і фахівці творили єдину команду, яка буде злагоджено і професійно працювати в інтересах всебічного і послідовного розвитку дитини.

Результати, отримані внаслідок проведення дослідження, можуть використовуватися для підготовки нових фахівців та у системі підвищення кваліфікації спеціалістів відповідного профілю.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертація заслухана та обговорена на міжкафедральному фаховому семінарі кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти та кафедри психології філософського факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 10 від 16 червня 2021 року).

У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

В цілому дисертаційна робота Дробіт Лілії Ришардівни “Особливості мотивації учіння у дітей з розладами аутистичного спектру” є завершеною науковою працею в межах поставлених завдань, у якій розв'язано наукове завдання теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки психолого-педагогічних умов розвитку мотивації учіння у дітей з розладами спектру аутизму.

На основі вищенаведених даних можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота “Особливості мотивації учіння у дітей з розладами аутистичного спектру” відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. “Про затвердження вимог до оформлення дисертації” та п. 10 “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

2. Дисертація відповідає спеціальності 053 “Психологія” (галузь знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”).

3. Наукові праці Дробіт Л. Р., опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають п. 11 “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

4. Дисертація “Особливості мотивації учіння у дітей з розладами аутистичного спектру” Дробіт Лілії Ришардівни рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної освіти
та соціальної роботи

Ферт О. Г.

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології

Вовк А. О.

17 червня 2021 р.

Підписи доц. Ферт О.Г. та доц. Вовк А. О. засвідчую

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка
доцент

Грабовецька О. С.